

ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.

- 1 Розробка програми дослідження
2. Характеристика окремих видів досліджень
3. Форми звітності про наукове дослідження

6.1 Розробка програми дослідження

- Програма дослідження визначає проблему, мету, завдання дослідження, методи їх вирішення, а також основні шляхи і форми впровадження в практику очікуваних результатів

**Створення програми
розпочинають з розробки
концепції дослідження, що
визначає його загальний
задум, основну ідею.
Концептуальні положення
фіксують у методологічному
розділі програми.**

Методологічний розділ включає: вибір теми дослідження;

- ➔ **проблемну ситуацію, яка зумовлює необхідність проведення дослідження (актуальність теми);**
- ➔ **визначення об'єкта дослідження і предмета дослідження (що вивчається, які зв'язки, відносини, аспекти?);**
- ➔ **визначення мети дослідження і завдань, виконання яких необхідне для її досягнення;**

обґрунтування робочих гіпотез (припущень щодо окремих зв'язків між елементами об'єкта, а також внутрішніх і зовнішніх чинників, що впливають на його стан і розвиток). Гіпотези не є обов'язковим елементом структури програми.

→ Об'єктом дослідження є те, на що спрямований процес пізнання. Об'єктом може бути установа, колектив, процес чи явище, що вивчаються окремо або у складі певних груп установ, колективів з урахуванням позитивних і негативних чинників, які впливають на його функціонування і викликають проблемну ситуацію.

Предметом дослідження є

найбільш значущі властивості, сторони об'єкта, які підлягають вивченню, тобто те, що найвиразніше відображає дане протиріччя. Предмет дослідження відповідає на запитання: "Що вивчається?".

У завданнях дослідження

- ▶ формулюються запитання, на які слід дати відповідь для реалізації мети дослідження. Вони розкривають зміст предмета дослідження і узгоджуються з гіпотезами (виявити..., з'ясувати..., проаналізувати..., визначити..., одержати...).**

гіпотеза

- науково обґрунтоване припущення про структуру об'єктів, що вивчаються, соціальних явищ, характер і суттєві зв'язки й чинники, що зумовлюють ці зв'язки. Це — своєрідний прогноз очікуваного рішення дослідницького завдання. Він базується на наявних теоретичних знаннях про досліджуваний об'єкт.

ВИДИ ГІПОТЕЗ:

➤ Основні гіпотези вказують на найсуттєвіші зв'язки об'єкта.

➤ Гіпотези-наслідки виводяться з основних і служать засобом їх доказу.

➤ Робочі гіпотези висуваються на початкових етапах аналізу і є вихідними даними щодо характеру і властивостей досліджуваних зв'язків об'єкта.

➤ Описові гіпотези — передбачення про фактичний стан об'єкта, його структуру, функції.

➤ Пояснювальні гіпотези орієнтовані на визначення причинно-наслідкових зв'язків, виявлення причин, фактів, установлених завдяки підтвердженням описових гіпотез.

► Науковий рівень програми, її цілісний суттєвий зміст визначаються компетентним використанням **базових понять**. Без точного визначення вихідних понять неможливі наукове групування фактів, їх теоретична й емпірична інтерпретація, єдине обґрунтування для зіставлення різних точок зору. Вибір, формулювання й інтерпретація основних понять у програмі дослідження являють собою процедуру роз'яснення й уточнення їх змісту

Методико-процедурний розділ включає:

- **методику дослідження** (методи збирання, обробки та аналізу даних);
- **формування вибіркової сукупності** (тип вибірки, структура вибіркової сукупності, обсяг вибірки);
- **інструментарій для збору інформації** (анкети, картки аналізу документів, тести, інструкції інтерв'юєрам, опитувачам тощо).

► При розробці методико-процедурного розділу програми важливо знати, що гарантією цілісного наукового пізнання об'єкта є ретельна розробка методології, методики і техніки дослідження як взаємопов'язаних компонентів.

у процедурному розділі програми даються перелік та характеристика комплексу методів дослідження:

→ **теоретичних** – системно-структурний, факторний, генетичний та порівняльний аналіз, моделювання;

► **емпіричних** – прогностичних (експертні оцінки, незалежні характеристики); діагностичних (анкетне опитування, інтерв'ю, тестування); обсерваційних (спостереження, рейтинг, самооцінка); педагогічний експеримент та кількісний і якісний аналіз його результатів (з використанням статистичної обробки результатів та їх графічної інтерпретації).

Опитування

► Види опитування

- **За колом опитуваних:** приватні особи, співробітники установи, користувачі та ін.
- **За кількістю одночасно опитуваних:** поодинокі чи групові інтерв'ю;
- **За кількістю тем опитування:** одна або кілька тем (аспектів);
- **За рівнем стандартизації:** вільна схема або структурована, повністю стандартизована;
- **За частотою опитування:** одно - або багаторазове опитування

Переваги та недоліки опитування

Переваги опитування

- 1. Можливий індивідуальний підхід до кожної з опитуваних осіб, що забезпечує атмосферу довіри;
- 2. Можливе отримання додаткової інформації

Недоліки опитування

1. Важко проконтролювати відповіді
2. Важко порівнювати результати
3. Трудність в опрацюванні
4. Високі витрати часу і зусиль

Вимоги до формулювання запитань:

- **запитання мають бути простими і зрозумілими;**
- **запитання мають бути однозначними;**
- **запитання мають бути нейтральними не спрямовувати відповіді на певний аспект проблеми**

Експеримент

► **Наукова значущість експерименту** залежить від їхньої спрямованості, змісту, рівня використання різного роду характерних ознак і отримання конкретних результатів.

Характерними ознаками можна вважати: спосіб формування умов (природні і штучні); мету дослідження (перетворювальна, констатуюча, контролююча, пошукова); форму проведення (лабораторна, польова); структуру об'єктів і явищ, що вивчаються (проста, складна); кількість варіантних факторів (однофакторні і багатфакторні).

Використовується понад **20 видів експерименту:**

природний,

- перетворювальний,
- натурний,
- інформаційний,
- соціометричний,
- пошуковий,
- педагогічний,
- методичний та ін.

СТРУКТУРА НАУКОВОЇ РОБОТИ:

- А) МЕТОДОЛОГІЧНА ЧАСТИНА
(ВСТУП);**
- Б) ОСНОВНА ЧАСТИНА;**
- В) ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА;**
- Г) ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА.**

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ.